

Załącznik do Uchwały Nr.....2005

Rady Miejskiej w Łodzi

z dnia2005

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W MIEŚCIE ŁODZI W LATACH 2005 – 2006**

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Charakterystyka zbiorowości osób niepełnosprawnych w Łodzi	4
III. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Łodzi w latach 2005–2006.....	7
1. Podstawa Programu	7
2. Cele Programu	8
2.1. Cel główny	8
2.2. Cele szczegółowe	8
2.2.1. Rehabilitacja zawodowa	9
2.2.1.1. Główne zadania	
2.2.1.2. Spodziewane efekty	
2.2.2. Rehabilitacja społeczna	10
2.2.2.1. Główne zadania	
2.2.2.2. Spodziewane efekty	
2.2.3. Rehabilitacja lecznicza	12
2.2.3.1. Główne zadania	
2.2.3.2. Spodziewane efekty	
2.2.4. Formy pomocy społecznej	12
2.2.4.1. Główne zadania	
2.2.4.2. Spodziewane efekty	
2.2.5. Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych	13
2.2.5.1. Główne zadania	
2.2.5.2. Spodziewane efekty	
2.3. Uwaga do zakresu celów szczegółowych	14
3. Podmioty uczestniczące w Programie	14
IV. Zakończenie	15

I. Wstęp

Osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny stanowią znaczną część lokalnej społeczności, wymagającą szczególnego zainteresowania, różnych form wsparcia i opieki. *Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Łodzi w latach 2005–2006*, zwany dalej *Programem*, jest dokumentem, który ma za zadanie ukierunkować i skoordynować liczne działania, jakie mają zostać zrealizowane w tej dziedzinie w Łodzi.

Zgodnie z art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, za niepełnosprawną uważa się osobę trwałe lub okresowo niezdolną do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Według danych ze spisu powszechnego przeprowadzonego w 2002 roku w Łodzi mieszkają 108.253 takie osoby. Zmagają się one z wieloma problemami, wynikającymi najczęściej z niedostosowania otoczenia do ich specyficznych potrzeb. Do głównych utrudnień należą bariery architektoniczne, społeczne oraz psychiczne.

Bariery architektoniczne stanowią przeszkodę w kontakcie osoby niepełnosprawnej ze światem zewnętrznym, utrudniają jej wyjście z domu, poruszanie się po Mieście i załatwianie spraw należących do sfery życia codziennego.

Z kolei często spotykany brak akceptacji osób niepełnosprawnych, niezrozumienie ich potrzeb i możliwości, rodzi, z jednej strony, bariery społeczne, przejawiające się m.in. w postaci stereotypów czy uprzedzeń, z drugiej zaś, bariery psychiczne, rzutujące negatywnie na życie niepełnosprawnych i ich rodzin.

Bariery architektoniczne, społeczne i psychiczne przyczyniają się łącznie do powstawania barier edukacyjnych, odpowiadających za rezygnację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z nauki na wyższym poziomie. W konsekwencji późniejsze trudności ze znalezieniem pracy, na jakie napotykają niepełnosprawni, dodatkowo się powiększają.

Program ma na uwadze polepszenie jakości ich życia poprzez usuwanie wymienionych powyżej barier. Zawiera on charakterystykę zbiorowości niepełnosprawnych, sformułowanie celu głównego i celów szczegółowych oraz konkretne zadania. Koordynacja przedsięwzięć, z których wiele było podejmowanych już wcześniej, pozwoli na lepsze, bardziej racjonalne wykorzystanie środków finansowych z uwzględnieniem najważniejszych potrzeb osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Należy podkreślić, iż *Program* jest zgodny z *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Łodzi*.

II. Charakterystyka zbiorowości osób niepełnosprawnych w Łodzi

W Polsce w 2002 roku przeprowadzony został spis powszechny, w którym zamieszczono m.in. pytania dotyczące życia i funkcjonowania w naszym społeczeństwie osób niepełnosprawnych. Dane ogłoszone przez Główny Urząd Statystyczny pozwalają na podanie precyzyjnych informacji dotyczących tej kategorii społeczeństwa.

W populacji Łodzian wynoszącej na koniec 2002 roku 786.000 mieszkańców, niepełnosprawnych było 108.253, co stanowiło 13,8%.

Na ten wysoki odsetek niepełnosprawnych ma wpływ kilka czynników. Warto przypomnieć najważniejsze. Po pierwsze, Łódź przez ponad sto pięćdziesiąt lat była miastem o przewadze przemysłu włókienniczego. Praca w uciążliwych warunkach, zwłaszcza wielu kobiet, skutkowałą zwiększeniem ilości niepełnosprawnych zarówno wśród robotników, jak i ich potomstwa. Po drugie, obecna sytuacja gospodarcza Polski w większym stopniu niż w innych metropoliach, wpłynęła na pogorszenie warunków życiowych mieszkańców Łodzi. Wysokie bezrobocie, ubóstwo wielu rodzin, alkoholizm i inne patologie społeczne sprzyjają systematycznemu pogarszaniu stanu zdrowia, a co za tym idzie, powstawaniu niepełnosprawności.

Główny Urząd Statystyczny dokonał podziału niepełnosprawnych na dwie kategorie:

- osoby niepełnosprawne *prawnie*, czyli takie, które posiadały ważne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
- osoby niepełnosprawne *tylko biologicznie*, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale odczuwały całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

W Łodzi pierwsza kategoria stanowi 73 % całej zbiorowości niepełnosprawnych, a druga – 27 %.

Orzeczenie o niepełnosprawności może być wydane do celów rentowych – przez ZUS, KRUS, MSWiA, i do celów pozarentowych – przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Osoby, u których w wyniku pracy nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia, są badane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Uzyskanie stosownego orzeczenia pozwala im na pobieranie świadczenia rentowego, którego wysokość zależy od stopnia niepełnosprawności i lat pracy.

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności rozpatruje wnioski osób, które nie mogą, bądź nie zamierzają starać się o wypłatę świadczeń rentowych. Mogą to być ludzie młodzi, którzy nigdy nie pracowali, lub osoby, u których od ostatniego zatrudnienia minęło ponad osiemnaście miesięcy. Od 1 września 1997 r. do końca 2004 r. na 59.415 złożonych wniosków zostało wydanych 57.118 orzeczeń o niepełnosprawności.

Zgodnie z przepisami ustawy *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*, dorosłym osobom o naruszonej sprawności organizmu można przyznać – do celów pozarentowych – jeden z trzech stopni niepełnosprawności, a mianowicie: lekki, umiarkowany bądź znaczny.

Orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, wydane do celów rentowych, równoważne jest z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Całkowitej niezdolności do pracy odpowiada umiarkowanym stopień niepełnosprawności, a częściowej niezdolności do pracy – lekki stopień niepełnosprawności.

Osoby z orzeczoną znacznym stopniem niepełnosprawności stanowią 17,3 % ogólnej liczby niepełnosprawnych w Łodzi, ze stopniem umiarkowanym – 24,9 %, z lekkim – 26,1 %, zaś osób z nieustalonym stopniem niepełnosprawności – 3,2 %. Osoby niepełnosprawne *tylko biologicznie* stanowią 27 % ogólnej liczby niepełnosprawnych w Łodzi.

Dzieci i młodzież przed ukończeniem 16. roku życia zostają zaliczone do osób niepełnosprawnych, jeśli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującego konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku. Kategoria ta stanowi 1,5 % ogólnej liczby osób niepełnosprawnych.

Przy kwalifikowaniu do znacznego, umiarkowanego i lekkiego stopnia niepełnosprawności bierze się pod uwagę zakres naruszenia sprawności organizmu spowodowany przez:

1. upośledzenie umysłowe,
2. choroby psychiczne,
3. zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
4. choroby narządu wzroku,
5. upośledzenia narządu ruchu,
6. epilepsję w postaci nawracających napadów padaczkowych, spowodowanych różnymi czynnikami etiologicznymi lub wyraźnymi następstwami psychoneurologicznymi,

7. choroby układu oddechowego i krążenia,
8. choroby układu pokarmowego,
9. choroby układu moczowo-płciowego,
10. choroby neurologiczne,
11. inne.

Obecna trudna sytuacja gospodarcza kraju i wysokie bezrobocie znajdują odzwierciedlenie także w środowisku osób niepełnosprawnych. Wiele spośród nich poszukuje zatrudnienia. W listopadzie 2004 r. w Powiatowych Urzędach Pracy zarejestrowane było 5.598 osób niepełnosprawnych, z czego większość stanowili mężczyźni – 2.635. Osób bezrobotnych było 3.105, a poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu – 1.679. W tym gronie przeważają osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym.

Wobec braku szans na podjęcie pracy osoby z orzeczeniem niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym, nie posiadające żadnych dochodów, stają się najczęściej podopiecznymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, który wypłaca im zasiłki stałe. W Łodzi w 2004 r. 1.220 osób niepełnosprawnych otrzymywało zasiłek stały.

Należy podkreślić, iż osoby niepełnosprawne najczęściej otoczone są rodziną, która wspiera je i pomaga w codziennym życiu. Dlatego też pomoc władz lokalnych skierowana jest nie tylko do osób niepełnosprawnych, ale i do ich rodzin.

III. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Łodzi w latach 2005–2006

1. Podstawa Programu

Normy prawne, zawarte w polskim i międzynarodowym ustawodawstwie, stwarzają podstawy dla działań zmierzających do równouprawnienia oraz pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w uchwalonej w dniu 1 sierpnia 1997 r. *Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych* zobligował Rząd RP i władze samorządowe do podjęcia działań mających na celu urzeczywistnienie praw osób niepełnosprawnych, wynikających z *Konstytucji, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych*, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego. Ponadto Sejm stwierdził, iż osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

Reforma administracyjna kraju, zmiana sposobu przekazywania środków przez PFRON i związana z tym potrzeba modyfikacji zadań wielu podmiotów zajmujących się problemem niepełnosprawności, niesie za sobą konieczność podjęcia nowych, skoordynowanych i bardziej efektywnych działań ujętych w postaci *Programu*. Obowiązek ten dotyczy Łodzi jako miasta na prawach powiatu. Wymóg ten został zapisany w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*.

Program ma na uwadze doskonalenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, z uwzględnieniem działań edukacyjnych, rehabilitacyjnych i leczniczych, nawiązujących do *Standardowych zasad wyrównywania szans osób niepełnosprawnych*, przyjętych 20 grudnia 1997 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych. Zasady te mają na względzie stworzenie „Społeczeństwa dla Wszystkich” poprzez kształtowanie świadomości społecznej, opiekę medyczną i rehabilitację, dostępność środowiska, edukację i zatrudnienie, szkolenie personelu, zabezpieczenie socjalne, kulturę, sport i rekreację, tworzenie prawa lokalnego, współpracę z organizacjami osób niepełnosprawnych oraz współpracę międzynarodową.

Dla skutecznej realizacji celów określonych w *Programie* niezbędna jest współpraca władz Miasta z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Planowane działania Miasta są zgodne ze *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Łodzi, Wojewódzkim Programem Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych 2002–2005* oraz programem *Łódź – Zdrowe Miasto*.

2. Cele Programu

Dążenie do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych stanowi punkt wyjścia do sformułowania *Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Łodzi w latach 2005–2006*. Jego strukturę wyznacza cel główny oraz cele szczegółowe, które ukierunkowują działania Miasta na rzecz osób niepełnosprawnych.

2.1. Cel główny Programu

Głównym celem *Programu* jest poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie im warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym oraz kształtowanie wobec nich pozytywnych postaw społecznych. Powszechnym powinno stać się przekonanie, że osoby niepełnosprawne mają prawo do samodzielnego i aktywnego życia oraz korzystania z praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli. Mają też prawo do uzyskania środków koniecznych do wyrównania szans w korzystaniu z przysługujących im praw. Wszelkie działania na rzecz osób niepełnosprawnych powinny być podejmowane z poszanowaniem suwerenności i godności jednostki.

2.2. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe obejmują rehabilitację zawodową, społeczną i leczniczą, pomoc społeczną oraz przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych. Osobie niepełnosprawnej powinno zapewnić się szeroki zakres usług rehabilitacyjnych, które pozwoliłyby na rozwiązanie jej problemów i zaspokojenie potrzeb. Ważne jest przy tym, aby cele szczegółowe były powiązane ze sobą. Rehabilitacja osoby niepełnosprawnej nie może ograniczać się jedynie do rehabilitacji np. zawodowej. Winna posiadać całościowy charakter, a więc uwzględniać także komponent społeczny, medyczny i psychiczny. *Program* zakłada kompleksowe podejście do działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

2.2.1. Rehabilitacja zawodowa

Problem narastającego w naszym mieście bezrobocia dotyczy w znacznym stopniu środowiska osób niepełnosprawnych. Podstawowym sposobem walki z tym problemem jest rehabilitacja zawodowa. Ma ona na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Prowadzi to do usamodzielnienia się osób niepełnosprawnych, dając im poczucie materialnej niezależności i społecznej użyteczności.

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych realizowana będzie przede wszystkim poprzez zwrot kosztów przystosowania stanowisk pracy do schorzenia zatrudnionego, finansowanie kosztów szkoleń zawodowych i doszkalających oraz udzielanie pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej.

2.2.1.1. Główne zadania

- Opracowywanie programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w odniesieniu do otwartego rynku pracy.
- Promowanie zatrudniania osób niepełnosprawnych, w tym w szczególności osób wkraczających po raz pierwszy na rynek pracy.
- Szkolenia doszkalające i przekwalifikowujące dla osób niepełnosprawnych.
- Szkolenie osób niepełnosprawnych zamierzających podjąć pracę po raz pierwszy, długotrwale pozostających bez pracy lub zamierzających podjąć samodzielną działalność gospodarczą.
- Udzielanie kredytów na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych.
- Prowadzenie doradztwa i poradnictwa zawodowego.
- Kierowanie osób niepełnosprawnych o szczególnych potrzebach do ośrodków szkoleniowo-rehabilitacyjnych.
- Współdziałanie z instytucjami administracji rządowej oraz z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji zawodowej.
- Upowszechnianie umiejętności autoprezentacji i aktywnego poszukiwania pracy przez młodzież niepełnosprawną.
- Promowanie elastycznych i alternatywnych form zatrudnienia (telepraca, praca na żądanie, praca na telefon).

- Tworzenie i aktualizacja miejskich baz danych dotyczących problematyki niepełnosprawności (m.in. osób niepełnosprawnych, służb, instytucji i organizacji działających na rzecz tych osób, infrastruktury i jej przystosowania).
- Szkolenie służb zajmujących się rehabilitacją zawodową niepełnosprawnych.

2.2.1.2. Spodziewane efekty

- Wyposażenie niepełnosprawnych w wiedzę na temat metod i technik aktywnego poszukiwania pracy.
- Podniesienie kwalifikacji zawodowych.
- Zwiększenie szans na zatrudnienie i ekonomiczne usamodzielnienie się osób niepełnosprawnych.
- Podniesienie kwalifikacji służb zajmujących się rehabilitacją zawodową niepełnosprawnych.

2.2.2. Rehabilitacja społeczna

Osoby niepełnosprawne często czują się wyobcowane i odsunięte od udziału w życiu społecznym. Ograniczenia utrudniające, bądź wręcz uniemożliwiające korzystanie z przysługującego im praw do zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi, stanowią problem równie istotny, co trudności z rehabilitacją zawodową.

Podstawowym sposobem zwiększania uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym jest prowadzenie działań mających na względzie wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej. Jest to osiąganę poprzez edukację, znoszenie barier architektonicznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i w dostępie do informacji oraz zwiększaniu społecznego zrozumienia i akceptacji osób niepełnosprawnych.

Jednym ze sposobów doskonalenia form rehabilitacji jest korzystanie z osiągnięć innych ośrodków polskich i zagranicznych. Ważnym aspektem jest tu wymiana doświadczeń i zapozdawanie się z nowatorskimi działaniami na rzecz osób niepełnosprawnych. Dzięki nawiązaniu współpracy z instytucjami zajmującymi się tą problematyką w miastach partnerskich, Łódź ma możliwość poznawania nowych, skutecznych sposobów rehabilitacji i pomocy osobom potrzebującym.

2.2.2.1. Główne zadania

- Wspieranie turnusów rehabilitacyjnych, warsztatów terapii zajęciowej oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.
- Prowadzenie klas integracyjnych w przedszkolach i szkołach.
- Uwzględnianie wymagań osób niepełnosprawnych co do wyposażenia mieszkań i dogodnego dostępu do nich w nowo wznoszonych budynkach mieszkalnych.
- Prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.
- Wspieranie przedsięwzięć sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych.
- Likwidowanie barier architektonicznych w dostępie do budynków Urzędu Miasta Łodzi i innych miejskich jednostek organizacyjnych.
- Likwidowanie barier w komunikacji miejskiej.
- Likwidowanie barier w komunikowaniu się i w dostępie do informacji.
- Współdziałanie Miasta i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.
- Współpraca z ośrodkami prowadzącymi działania na rzecz osób niepełnosprawnych w kraju i zagranicą.
- Wspieranie aplikacji organizacji pozarządowych o środki z Unii Europejskiej i innych źródeł zewnętrznych.
- Uczestniczenie w konkursach dla samorządów o środki pomocowe Unii Europejskiej.

2.2.2.2. Spodziewane efekty

- Ułatwienie dostępu osób niepełnosprawnych do budynków Urzędu Miasta Łodzi i innych miejskich jednostek organizacyjnych.
- Wyposażenie mieszkań osób niepełnosprawnych w niezbędne udogodnienia i ułatwienie dostępu do nich
- Ułatwienie korzystania ze środków komunikacji miejskiej.
- Ułatwienie porozumiewania się osób niepełnosprawnych z resztą społeczeństwa.
- Ułatwienie dostępu do informacji.
- Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców Łodzi o problematyce osób niepełnosprawnych oraz kształtowanie pozytywnych postaw wobec tych osób.
- Podniesienie jakości edukacji dzieci niepełnosprawnych.

2.2.3. Rehabilitacja lecznicza

Osoby niepełnosprawne dla sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie powinny korzystać z rehabilitacji leczniczej. Niektóre wymagają stałej opieki medycznej i rehabilitacji, innym wystarczają okresowe zabiegi. Ogólnie celem rehabilitacji leczniczej jest zmniejszenie lub złagodzenie skutków chorób i urazów oraz skorygowanie wad wrodzonych przy pomocy środków leczniczych. Bardzo duże znaczenie w osiągnięciu pozytywnych rezultatów leczenia i usprawnienia ma poradnictwo medyczne, socjalne i pedagogiczne oraz terapia psychologiczna.

2.2.3.1. Główne zadania

- Łączenie leczenia i rehabilitacji z poradnictwem i wsparciem psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych oraz samych osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.
- Wspieranie rehabilitacji prowadzonej przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

2.2.3.2. Spodziewane efekty

- Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług rehabilitacyjnych.
- Poprawienie bądź utrzymanie sprawności psychofizycznej u tych osób.

2.2.4. Formy pomocy społecznej

Osoby niepełnosprawne i ich rodziny często znajdują się w trudnym położeniu materialnym, którego nie są w stanie zmienić wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Udzielona pomoc ma zapewnić zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych w taki sposób, aby osoba lub rodzina żyła w warunkach nie urągających godności człowieka. Głównymi sposobami udzielania pomocy społecznej są usługi w formie stacjonarnej oraz wypłaty świadczeń socjalnych.

2.2.4.1. Główne zadania

- Prowadzenie domów pomocy społecznej.
- Prowadzenie domów dziennego pobytu.
- Prowadzenie ośrodków wsparcia.
- Prowadzenie mieszkań chronionych.
- Wypłacanie świadczeń obligatoryjnych.

2.2.4.2. Spodziewane efekty

- Zapewnienie pełnej opieki osobom niepełnosprawnym w ośrodkach stacjonarnych.
- Zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym z umożliwieniem pozostania w środowisku rodzinnym.
- Uzyskanie przez osoby uprawnione świadczeń zapewniających zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych.

2.2.5. Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne posiadają te same prawa, co inni obywatele. W rzeczywistości jednak napotykają zbyt wiele przeszkód, by móc z nich w pełni korzystać. Rozwiązaniem tego problemu jest stworzenie mechanizmów wyrównywania szans osób niepełnosprawnych przez zagwarantowanie im pewnych praw szczególnych. Dzięki nim będą one mogły w takim samym stopniu korzystać z praw przysługujących reszcie obywateli. Konieczne jest przy tym przeciwdziałanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych.

Działania te powinny zapewniać dostęp do dóbr i usług, umożliwiających nieograniczone uczestnictwo w życiu społecznym. Dla osób niepełnosprawnych szczególnie ważny jest dostęp do leczenia, opieki medycznej i pełnej rehabilitacji, edukacji oraz zabezpieczenia społecznego, uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności. Władze lokalne zamierzają uwzględniać potrzeby osób niepełnosprawnych w tworzonych aktach prawnych, których projekty będą podlegać konsultacji z przedstawicielami środowiska.

2.2.5.1. Główne zadania

- Upowszechnianie wiedzy z dziedziny praw osób niepełnosprawnych.
- Promowanie wymiany doświadczeń dotyczących sposobów realizacji praw osób niepełnosprawnych.
- Inicjowanie współpracy między instytucjami samorządowymi, lokalnym sektorem prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi, działającymi na osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- Propagowanie osiągnięć osób niepełnosprawnych i ich wkładu w tworzenie pozytywnego i przyjaznego środowiska Miasta.

2.2.5.2. Spodziewane efekty

- Podniesienie poziomu wiedzy osób niepełnosprawnych na temat przysługujących im praw i przywilejów.
- Podniesienie poziomu wiedzy o prawach niepełnosprawnych wśród osób stykających się z nimi w swojej działalności zawodowej i społecznej.

2.3. Uwaga do zakresu celów szczegółowych

Przedstawione powyżej cele szczegółowe nawiązują do celów określonych w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Łodzi* oraz nawiązują do celów określonych w *Wojewódzkim Programie Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych 2002–2005*.

3. Podmioty uczestniczące w Programie

W realizacji *Programu* biorą udział Wydziały Urzędu Miasta Łodzi, inne jednostki organizacyjne Miasta oraz organizacje pozarządowe. Podmiotem współpracującym przy realizacji *Programu* jest Miejska Społeczna Rada do spraw Osób Niepełnosprawnych, a jego koordynatorem – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Łodzi ds. Osób Niepełnosprawnych. Szczegółowa lista obejmuje:

- Miejską Społeczną Radę do spraw Osób Niepełnosprawnych
- Pełnomocnika Prezydenta Miasta Łodzi ds. Osób Niepełnosprawnych – koordynator *Programu*
- Rzecznika Osób Niepełnosprawnych
- Wydziały i Delegatury Urzędu Miasta Łodzi
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Domy Pomocy Społecznej
- Powiatowe Urzędy Pracy Nr 1 i Nr 2
- Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne
- Organizacje pozarządowe
- Jednostki pomocnicze Miasta.

Należy podkreślić szczególną rolę około 90 organizacji pozarządowych z terenu Łodzi, które prowadzą szeroką i różnorodną działalność na rzecz osób z różnymi schorzeniami i realizują co roku wiele zadań na rzecz tego środowiska.

Włączenie organizacji pozarządowych oraz jednostek pomocniczych Miasta Łodzi w realizację *Programu* ma niezwykle ważne znaczenie, a ich udział powinien się sukcesywnie zwiększać.

IV. Zakończenie

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Łodzi w latach 2005–2006 powstał w oparciu o analizę potrzeb osób niepełnosprawnych z naszego regionu i cele szczegółowe określone w *Wojewódzkim Programie Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych 2002–2005* oraz *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Łodzi*. Oprócz krótkiej charakterystyki potrzeb tej kategorii społecznej przedstawia kierunki działań, mających na celu likwidację ograniczeń, z jakimi spotykają się na co dzień niepełnosprawni.

Program wyznacza zadania w takich dziedzinach jak: dostęp do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacja i edukacja lecznicza, integracyjne nauczanie dzieci i młodzieży w szkołach, korzystanie ze szkolnictwa specjalnego, pomoc psychologiczna i pedagogiczna, życie w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, samorządna reprezentacja środowiska, uczestnictwo w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym i sportowym.

Oprócz sformułowania rodzajów zadań do realizacji, w projekcie wskazano instytucje i organizacje, które będą przyczyniały się do polepszenia warunków życia osób niepełnosprawnych.

Program ma charakter otwarty. Przewiduje uwzględnianie różnorodnych potrzeb i możliwości ich zaspokajania, tak by elastycznie reagować na zmieniającą się rzeczywistość oraz zwiększać efektywność realizowanych zadań. Będą one finansowane ze środków budżetu Miasta Łodzi i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Szczegółowy przedsięwzięć, realizowanych w 2005 oraz 2006 roku, będzie sporządzany przez Rzecznika Osób Niepełnosprawnych, w oparciu o zaktualizowane potrzeby i możliwości, po konsultacji z podmiotami realizującymi zadania i środowiskiem osób niepełnosprawnych.